

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

ПЕРЕВАГИ ЧЛЕНСТВА У СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ ДЛЯ УКРАЇНИ

2016 рік

Цю публікацію виконала «Міжнародна група розвитку» на розгляд Агентства США з міжнародного розвитку

Цей буклет було підготовлено Марією-Христиною Козій та Маріусом Бордалбою, експертами Проекту з торговельної політики України, за підтримки Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, на базі брошури COT — «10 Things the WTO Can Do», у 2016 році. З оригінальною брошурою можна ознайомитись на офіційному веб-сайті Світової організації торгівлі: <https://www.wto.org>.

Цю публікацію здійснено завдяки підтримці американського народу, що була надана через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст матеріалів є виключно відповідальністю ТОВ «Міжнародна група розвитку» та не обов'язково відображає погляди USAID чи уряду США.

**ПЕРЕВАГИ ЧЛЕНСТВА
У СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ
ДЛЯ УКРАЇНИ**

Сучасний світ характеризується глобалізацією суспільних відносин і посиленням взаємодії країн між собою, особливо у вимірі торгівлі. Ця взаємодія створює цілий комплекс усталених відносин і зв'язків.

Світова організація торгівлі (СОТ) являє собою механізм комплексного регулювання міжнародної торгівлі для забезпечення балансу економічних інтересів країн-учасниць.

Цей буклет має на меті відобразити багатосторонню та динамічну природу торгівлі у світлі правил СОТ. Він описує переваги торговельної системи СОТ, але жодним чином не стверджує, що вона досконала. Інакше не існувало б потреби у веденні подальших переговорів щодо її розвитку, реформування та вдосконалення. У буклеті також не стверджується, що існує абсолютний консенсус у відносинах усередині торговельної системи СОТ. Це, до речі, одна з особливостей саме такої багатосторонньої торговельної системи: вона є форум для обговорення розбіжностей і висловлення власних позицій щодо різноманітних торговельних питань країнами-учасницями.

Потенційні переваги членства в СОТ:

Підвищення рівня життя населення	4
Врегулювання торговельних суперечок, використовуючи механізми СОТ	8
Стимулювання економічного зростання	11
Покращення умов ведення бізнесу	16
Ефективніше державне управління	19
Посилення переговорної спроможності	23
Забезпечення захисту довкілля та охорони здоров'я	29
Впровадження та дотримання узгоджених правил для безперешкодної торгівлі	33

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Ми всі споживачі.

Ціни на харчові продукти та одяг, товари першої необхідності та предмети розкоші залежать від торговельної політики.

Режим міжнародної торгівлі, що набув інституційного закріплення із заснуванням СОТ, існує вже понад 60 років. За цей час проведено вісім основних раундів торговельних переговорів. Сьогодні, торговельні бар'єри нижчі за ті, що коли-небудь існували в сучасній торговельній історії, і вони далі знижуються задля нашої з вами вигоди.

Ведення переговорів щодо реформи торгівлі сільськогосподарською продукцією – складне завдання. Країни – члени СОТ ведуть переговори з метою подальшого реформування торговельних відносин у сільському господарстві, зокрема щодо скорочення субсидій і торговельних бар'єрів, які являють собою найсерйозніші негативні чинники.

Критики сільськогосподарського протекціонізму стверджують, що споживачі та уряди розвинутих країн сплачують 350 млрд дол. за рік на підтримку сільського господарства — цього достатньо для перельоту 41 млн корів першим класом навколо світу півтори рази. А ще, це майже у 4 рази від ВВП України за 2015 р.

Саме такі питання були внесені до порядку денного Дохійського раунду переговорів, що триває з 2001 року. У 2015 році на міністерській конференції у процесі обговорення цих питань ухвалено Рішення щодо експортної конкуренції, спрямоване на скасування експортних субсидій розвиненими країнами, та узгоджено Продовження дії рішення щодо створення запасів для продовольчої безпеки до ухвалення постійного рішення.

Протекціонізм затратний: він провокує зростання цін. Своєю чергою, глобальна система СОТ знижує торговельні бар'єри шляхом переговорів і працює за принципом недискримінації, так знижуючи витрати на виробництво (бо імпорт, що використовується у виробництві, стає дешевшим), знижуються ціни на готову продукцію та послуги, збільшується вибір та врешті знижується рівень вартості проживання.

Зазвичай імпорт розглядається з погляду його негативних наслідків і викликів. Проте в цьому буклеті робиться акцент на впливі імпорту на нас як на споживачів.

Загальний рівень доходів може зрости. Приклади Сполучених Штатів Америки (США) та Європейського Союзу (ЄС) свідчать про те, що лібералізація торгівлі здатна збільшити річний дохід. Скажімо, у США – на 1 трлн дол., або

на 9 тис. дол. на одну сім'ю. ЄС стверджує, що економічна вигода від розширення асортименту товарів і послуг, доступних для середньостатистичного європейського споживача, становить приблизно 600 євро і це додатково до економічної вигоди від нижчих цін.

Харчові продукти стають дешевшими, коли слабшає протекціонізм. Коли уряд запроваджує заходи, спрямовані на захист сільського господарства, ціни на харчові продукти стають штучно завищеними. У разі, якщо рівень протекціонізму особливо високий (наприклад, у випадках коли ринкові ціни природно низькі), його вплив може бути величезний.

Так і в Україні, коли протягом 2006–2009 рр. застосовувались квоти на експорт зерна, ціни на зерно в середині країни зросли майже у два рази: з 600 грн/т у 2006 р. до 1400 грн/т у 2009 р.

Проте існує парадокс. Протекціоністська політика та субсидії в заможних країнах підвищують ціни на внутрішньому ринку, але водночас збивають ціни на світових ринках, особливо в бідніших країнах. Якщо реформа в розвинених країнах підвищує світові ціни, споживачі в бідніших країнах можуть постраждати, але їхні фермери при цьому матимуть реалістичніші ціни, що можуть стимулювати таких фермерів збільшувати обсяги виробництва і налагоджувати постачання всередині країни.

Одяг дешевший. Реформування режиму торгівлі текстилем та одягом у рамках СОТ завершено ще в 2005 році, хоча певний рівень протекціонізму все ж існує. Програмою СОТ передбачалося усунення кількісних обмежень імпорту. Проте сьогодні імпортні мита, навіть на дешевші товари першої необхідності, можуть стати непропорційно великим тягарем для найбідніших. Підраховано, що скасувавши митні збори на текстиль та одяг, можна отримати загальний дохід для світової економіки на рівні 23 млрд дол., у тому числі 8 млрд дол. для країн, що розвиваються.

Тарифи зазвичай завдають шкоди менш заможним. Згідно з дослідженнями, що проводилися у США, вищі тарифи нараховуються на товари, які купує населення з нижчим доходом, зокрема на спортивне взуття, спідню білизну, футболки. Це означає, що такі споживачі сплачують тарифні ставки у 5–10 разів вищі за ті, що сплачує середній клас або багаті родини в престижних магазинах. Схоже відбувається і з бідними та менш розвиненими країнами, що часом сплачують тарифи у 15 разів вищі порівняно з тими, що застосовуються до багатших країн.

«...Найнегативніші наслідки протекціонізму має для найбільш вразливих. Незаможні споживачі купують більше імпортованих товарів. І вони чутливіші до зміни цін. Спільне дослідження Каліфорнійського та Колумбійського університетів виявило, що люди з високим рівнем доходів можуть втратити до 28 % своєї купівельної спроможності, якщо кордони будуть закриті для торгівлі. Проте найбільш вразливі споживачі можуть втратити до 63 % від їхньої купівельної спроможності».

**Роберто Азеведо, генеральний директор СОТ,
Вашингтон, США, 7 жовтня 2016 року.**

ВРЕГУЛЮВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ СУПЕРЕЧОК, ВИКОРИСТОВУЮЧИ МЕХАНІЗМИ СОТ

Зі збільшенням торгівлі зростає кількість товарів і послуг, що продаються, а також збільшується кількість залучених країн. Це дає свій результат, але з іншого боку, зростає ризик виникнення суперечок. У системі СОТ існує два шляхи розв'язання цього питання.

Перший передбачає ведення переговорів: країни – члени СОТ мають домовитися про прийнятні для всіх правила торгівлі.

Другий – це розв'язання суперечок, за допомогою механізму, який встановлює, чи країни діють відповідно до раніше узгоджених правил.

Зростання торгівлі підвищує можливість виникнення суперечок. Після Другої світової війни світова спільнота торговельних націй провела переговори щодо торговельних правил, які на сьогодні перебувають у компетенції СОТ. Усунення непорозумінь шляхом консультацій та домовленостей щодо правил визначальне для зниження напруги в торговельних конфліктах.

Правила СОТ, серед іншого, передбачають зобов'язання для країн-членів розв'язувати свої суперечки в рамках СОТ та утримуватися від впровадження односторонніх дій. Це – основний аспект багатосторонньої торговельної системи та унікальний внесок СОТ до стабільності глобальної економіки.

Україна почала використовувати механізм урегулювання суперечок СОТ у 2010 році у відповідь на дискримінаційні заходи торговельних партнерів. Крім того, Україна регулярно бере участь у суперечках як третя сторона, маючи суттєвий інтерес у справі з метою представлення своїх поглядів на системні торговельні питання.

Протягом останніх років Україна активно готує та подає скарги в СОТ на непослідовні і такі, що суперечать нормам СОТ, заходи запроваджені Російською Федерацією. Зокрема, подано два запити на проведення консультацій щодо обмеження імпорту товарів для залізниці та щодо обмеження транзиту.

У 2015 році Україна програла суперечку в СОТ з Японією. Предметом цієї суперечки стало застосування Україною спеціальних заходів щодо імпорту в Україну легкових автомобілів. За результатами розгляду справи група експертів СОТ дійшла висновку, що при проведенні спеціального розслідування компетентні органи влади не вжили низки обов'язкових дій для можливості застосування спеціальних заходів.¹ У результаті, на виконання рішення групи експертів, Україна скасувала застосування спеціальних захисних заходів.

Починаючи з 1995 р. по вересень 2016 р., на розгляд СОТ винесено 512 суперечок. Для розгляду менш ніж половини суперечок була створена група експертів. Чимало суперечок розв'язано шляхом консультацій між сторонами, вони не дійшли до стадії розгляду групою експертів. У понад 90 % випадків сторона-відповідач виконала рішення Органу з урегулювання суперечок СОТ, тоді як у менш ніж 4 % випадків сторона-позивач запровадила санкції. В середньому розгляд справи групою експертів триває 10 місяців. В інших міжнародних організаціях або у національних судах розгляд справи може тривати від двох до п'яти років.

¹ Зокрема, неналежним чином був пояснений вплив непередбачуваних обставин і зобов'язань, взятих Україною в рамках СОТ, не надано аналізу зростання імпорту, не продемонстровано аналізу загрози завдання серйозної шкоди і причинно-наслідкового зв'язку між ними, та порушено принцип прозорості – недотримання правил нотифікацій про застосування заходів.

Для отримання додаткової інформації з питань урегулювання суперечок у рамках СОТ, будь ласка, звертайтеся до Департаменту торговельного захисту Міністерства економічного розвитку і торгівлі.

Контактні дані:

тел.: +38 044 596 67 43

e-mail: tradedefence@me.gov.ua

Welcome
Bienvenue
Bienvenido

WTO OMC

UKRAINE

152nd WTO Member
152ème Membre de l'OMC
152º Miembro de la OMC

СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Зв'язок між торгівлею та зайнятістю населення багатогранний. З одного боку, торгівля може стимулювати створення нових робочих місць. А з іншого – вважається, що конкуренція, породжена імпортом, може чинити тиск на виробників та спровокувати звільнення працівників.

Вплив конкуренції з боку іноземних виробників, так само як і наслідки створення нових торговельних можливостей, змінюється залежно від конкретної фірми, сектору економіки чи країни.

Згідно з Марракеською угодою про заснування СОТ, вищий рівень життя, повна зайнятість та сталий розвиток – завдання діяльності урядів країн – членів СОТ. Один із способів досягнення поставлених цілей – «суттєве зниження тарифів та інших торговельних бар'єрів».

На сьогодні торгівля стала важливим компонентом створення робочих місць, економічного зростання та розвитку суспільства в цілому.

Процес лібералізації торгівлі відбувається за правилами СОТ з урахуванням особливостей кожної країни. Так, деякі країни краще підготовлені до відкриття своїх ринків, маючи, наприклад, розвиненішу правову систему та інфраструктуру. Загалом розвиненим країнам набагато легше відкрити доступ до власних ринків, ніж більшості країн, що розвиваються. У результаті, середні тарифи ввізного мита в розвинених країнах, зокрема на промислові товари, нижчі, якщо порівнювати з країнами, що розвиваються. Хоча так буває не завжди.

Країни з відкритою економікою, на відміну від інших, схильні розвиватися швидше та стабільніше. У свою чергу, таке економічне зростання – важливий фактор створення нових робочих місць. Так само як, наприклад, прибуткові компанії, що наймають більше працівників, ніж збиткові.

Окрім цього, торгівля може стимулювати підвищення ефективності та продуктивності. Це пояснюється тим, що компанії дістають доступ до ширшого асортименту високоякісних ресурсів, а також до технологій та ноу-хау, які вони не могли б дістати в умовах закритої економіки. А доступ до технологій та якісних матеріалів може сприяти розвитку інновацій і творчості на робочому місці.

Більше того, конкуренція на ринку праці може стати потужним стимулом для компаній, що шукають нові шляхи удосконалення продукції та зниження ціни на неї. Залучення нових ідей з інших країн може підвищити продуктивність компаній, так само як і доступ до ринків експорту. Проте варто мати на увазі, що підвищення продуктивності часто означає виконання більшого обсягу роботи меншими зусиллями. Це також означає, що деякі працівники в окремих галузях будуть неминуче втрачати свої робочі місця.

Цю тенденцію економісти називають «оптимізація», а австрійсько-американський економіст Йозеф Шумпетер використовував термін «креативна деструкція». Це явище протягом століть становить частину економічного життя. Історія показує, що країни, які намагалися блокувати надходження товарів, послуг або ідей, зазвичай стикались із стагнацією економіки.

Важливо зрозуміти, що торгівля забезпечує реальні переваги для більшості людей – як споживачів, так і виробників – у більшості випадків, проте вод-

ночас є люди, які зазнають втрат. Усвідомлення того, що торгівля може мати негативний вплив, важливе як у соціальному, так і в політичному планах. Працівники, які втратили свої робочі місця, потребують допомоги, і згідно з опитуваннями, люди ставляться прихильніше до процесу лібералізації, коли вони певні, що їм буде надана необхідна допомога.

Це пояснює, чому **країни повинні підтримувати ефективні соціальні програми для захисту працівників, які втрачають свої робочі місця у ході лібералізації торгівлі**, а також навчати таких працівників, щоб вони могли пристосуватися та здобути нову роботу.

Взаємозв'язок між торгівлею та зайнятістю населення складний і їхній взаємовплив не можна оцінити в умовах вакууму. Багато факторів впливають на забезпечення постійних і створення нових робочих місць. Проте очевидно те, що протекціонізм не захищає робочі місця, а навіть якщо і так, то коштом значних витрат, що може негативно впливати на зайнятість в інших галузях економіки.

Це твердження особливо слухне в наш час, коли економіки різних країн взаємопов'язані між собою, як ніколи раніше. Сьогодні все поширенішим стає виробництво товарів не лише в одній країні, а з використанням деталей та послуг із різних країн. Крім того, існує чимало робочих місць, що безпосередньо пов'язані з імпортом, особливо в таких сферах, як роздрібна торгівля, послуги перевезення, експрес-доставлення та логістика.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) провела дослідження впливу імпорту на рівень безробіття в 23 країнах. Якщо у 1970–90 роках усе ж можна було спостерігати зв'язок між двома показниками, то протягом останніх 20 років ситуація змінилася. Починаючи з 1990 року, ці показники значно розходяться і тому сьогодні доволі важко знайти взаємозв'язок між обсягами імпорту та безробіттям.

Загалом зарплати у країнах з відкритою економікою вищі за зарплати, виплачувані у країнах з закритою економікою. Окрім цього, зазвичай робочі місця, прив'язані до торгівлі, краще оплачуються.

Однак ситуація не однозначна. Торгівля сприяє підвищенню продуктивності, що, своєю чергою, приводить до підвищення зарплат. Водночас існують переконливі докази того, що зарплати в деяких секторах розвиненіших кра-

Тоді як торгівля може поставити під загрозу збереження деяких робочих місць, більшість економістів сходяться на тому, що технологічний прогрес впливає на втрату робочих місць куди більше, ніж торгівля, особливо коли йдеться про низькокваліфікований персонал.

їн пригнічуються, коли такі сектори стикаються з конкуренцією з інших країн, де заробітна плата нижча. У деяких випадках торгівля може призводити до нерівності у доходах залежно від сектору.

Для України, як країни із часткою експорту у ВВП близько 50%, набуття членства в СОТ у 2008 році, стало одним з важливих чинників подальшого економічного зростання, зокрема завдяки встановленню чітких правил гри на світовому ринку згідно з правилами СОТ та лібералізації зовнішньоторговельних режимів із понад 160 країнами-членами СОТ, що на сьогодні охоплюють понад 95% світової торгівлі.

Вступ України до СОТ співпав із світовою фінансово-економічною кризою, що у свою чергу відобразилось на економічних показниках. У той же час, серед факторів, які впливали на відносно позитивну динаміку експорту у 2010-2014 роках, можна назвати неможливість застосування до товарів походженням з України дискримінаційних обмежувальних заходів, та скасування ЄС квотування експорту української металопродукції, що стало можливим саме унаслідок набуття Україною членства в СОТ.

Крім того, з моменту вступу до СОТ Україна здобула розширені можливості для використання інструментів торговельного захисту, захисних заходів у зв'язку з платіжним балансом, певних нетарифних заходів, механізму врегулювання спорів тощо.

Членство в СОТ також дозволило Україні розпочати переговори про укладання угод про вільну торгівлю з основними та потенційними торговельними партнерами нашої держави, зокрема з ЄС, Європейською асоціацією вільної торгівлі (Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія та Швейцарія), Чорногорією, Канадою, Туреччиною, Сінгапуром тощо.

Загалом членство України в СОТ – суттєвий позитивний чинник торговельної політики країни, успішної інтеграції в європейські та світові економічні відносини, розширення можливостей використання експортного потенціалу країни. Членство в СОТ також значно підсилює можливість впливати на формування новітніх правил торгівлі на світовому рівні.

Для України процес приєднання до СОТ, що тривав понад 10 років, вже можна розглядати як один із найбільших стимуляторів економічного росту з моменту проголошення незалежності. З 2005 по 2008 рр., під час найбільш активної фази переговорів щодо вступ до СОТ, було підготовлено та прийнято Верховною Радою близько 60 законів покликаних врегулювати ключові сфери пов'язані з імпортом, експортом, та виробництвом відповідно до світових стандартів регулювання економіки та торгівлі. Чи це не є одним із найкращих стимуляторів економічного зростання?

ПОКРАЩЕННЯ УМОВ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

Багато вигід торговельної системи важко підсумувати в цифрах, але вони все ж таки дуже важливі.

Вони результат дії основних принципів, на яких базується система. Вони полегшують життя підприємствам, безпосередньо залученим до ведення торгівлі, а також для виробникам товарів і послуг.

Торгівля дозволяє провести розподіл праці між країнами, а це дає змогу ефективніше і продуктивніше використовувати ресурси для виробництва. Проте міжнародна торговельна система СОТ пропонує більше, ніж це. Вона допомагає підвищити продуктивність і скоротити витрати завдяки важливим принципам, на яких базується система СОТ, і які покликані спростити та покращити наше життя.

«...Україна залишається послідовним прихильником передбачуваної багатосторонньої торговельної системи, що базується на правилах, та подальшої лібералізації світової торгівлі. Цього року Україна ратифікувала Угоду про спрощення процедур торгівлі та була запрошена приєднатися до Угоди про державні закупівлі*. Ці угоди вкрай важливі для продовження реалізації наших внутрішніх реформ та поліпшення торговельних можливостей для наших компаній.»

Наталія Микольська,
заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі –
Торговий представник України, промова на 10-тій міністерській
конференції СОТ у Найробі, Кенія, грудень 2015 року.

*18 травня 2016 року Україна офіційно приєдналася до Угоди про державні закупівлі (GPA).

Раніше згадуваний принцип **недискримінації** тільки один із тих, на яких побудована торговельна система СОТ. Інші принципи такі:

- **прозорість** (чітка інформація про політику, процедури та правила);
- **передбачуваність** (впевненість у торговельних умовах – взяті зобов'язання щодо зниження торговельних бар'єрів та розширення доступу до власних ринків обов'язкові для виконання);
- **спрощення процедур торгівлі** (стандартизація митних процедур, усунення бюрократії, налагодження централізованих баз даних інформації та інші «заходи спрощення торгівлі»).

Уявімо ситуацію, коли кожна країна встановлює різні правила та різні імпорتنі мита для різних торговельних партнерів. Уявімо також, що компанія в одній із таких країн має намір імпортувати сировину або компоненти для власного виробництва. Для такої компанії буде недостатньо лише вивчити ціни, які пропонують постачальники на світовому ринку. Вона буде змушена провести окремі розрахунки ввізних мит, які будуть застосовуватися залежно від країни походження, а також проаналізувати необхідні правила та проце-

дури, що застосовуються до товарів, привезених із тої чи іншої країни. У такому разі закупівля матеріалів, сировини чи компонентів доволі ускладнена.

Завдяки приєднанню України до Угоди СОТ про державні закупівлі для українських підприємств стало реально отримати доступ до державних тендерів за кордоном. Ринок держзакупівель країн СОТ оцінюється у 1,7 трлн дол.

Уявімо натомість, що уряд встановлює однакові ставки мит на імпорт товарів з будь-якої країни, і застосовує однакові правила до всіх товарів, чи то до імпортованих, чи то до тих, що виробляються всередині країни. У такому разі вести економічну діяльність стає набагато простіше.

Схема 1. Позитивні аспекти впливу СОТ на ведення підприємницької діяльності

ЕФЕКТИВНІШЕ ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Прозорість торговельної політики країн-членів – одна з основних засад діяльності СОТ. Обмін інформацією та знаннями зрівнює правила гри.

Правила СОТ допомагають знизити свавілля та корумпованість, а також захистити уряди країн-членів від лобіювання вузьких інтересів.

Уряди мають бути готові протистояти тиску вузьких зацікавлених груп, а система СОР може в цьому допомогти. Зокрема, система СОР допомагає країнам-членам провадити збалансованішу торговельну політику, бо надає змогу урядам зайняти кращу позицію для самозахисту проти лобізму зацікавлених осіб, при цьому маючи змогу сконцентруватися над створенням благ і переваг в інтересах кожного з учасників економіки.

На перший погляд, встановлення обмежень на імпорт може здатися ефективним способом підтримки певного сектору економіки. Однак таке рішення скоріше за все матиме негативний вплив на інші галузі. Наприклад, при вживанні заходів для підтримки сільського господарства всі інші змушені сплачувати більше за ті самі харчові продукти, що чинить тиск на заробітні плати в інших секторах.

Система СОР охоплює широкий спектр галузей економіки. Тому, якщо у ході переговорів певна група намагається пролобіювати інтереси конкретної компанії чи галузі, обґрунтовуючи перед урядом «особливість» і важливість конкретного випадку, уряд може знизити відповідний тиск, посиляючись на систему угод СОР, яка потребує врахування ширшого кола інтересів і вигоди для економіки в цілому. І це працює.

Правилами СОР передбачається зобов'язання не провадити «немудру» політику, таку як, наприклад, раніше згадуваний протекціонізм, що завдає шкоди як усередині країни, так і на міжнародній арені. Торговельні бар'єри спричиняють додаткову шкоду, бо вони створюють можливості для корупції та інших форм неефективного управління. Експортні обмеження, дискримінація залежно від країни походження або категорії товару чи послуги, обмеження свободи транзиту, встановлення тарифів поза домовленим рівнем – одні з найпоширеніших прикладів заборонених заходів у рамках СОР.

Іншим прикладом торговельних обмежень є квотування – щорічне обмеження імпорту або експорту у відповідно визначеному обсязі. Через те що квоти обмежують постачання, вони призводять до штучного росту цін, створюючи аномально великі доходи для компаній, що виконують продажі в рамках таких квот (так звана «квотна рента»). У свою чергу, це призводить до серйозного спотворення ринку, а наднормові прибутки можуть далі використовуватися для лобіювання. Такі умови також відкривають можливості для корупції, наприклад при розподілі квот між підприємцями.

На жаль, ці тенденції можна спостерігати геть усюди, хоча в рамках СОР і було прийнято рішення не вдаватися до таких заходів без нагальної потреби. Так, квоти різних типів, що залишаються чинними в інших країнах, можуть створювати перешкоди для українських виробників.

Інші аспекти угод СОТ також заохочують ефективне управління та сприяють зменшенню корупції. Угода про державні закупівлі (GPA – Agreement on Government Procurement) – одна з таких ініціатив, що має безпосередній вплив на державний сектор. Вона врегульовує процес державних закупівель і відкриває ринок для міжнародних гравців. У грудні 2011 року була укладена оновлена Угода, що вдосконалила правила і процедури державних закупівель, а також розширила доступ до ринків.

В Україні досить довго існувала серйозна корупційна складова у сфері публічних закупівель, але група ініціативних держслужбовців спільно з приватним сектором вирішили розробити платформу для проведення прозорих публічних закупівель на основі онлайнної тендерної системи **ProZorro**. Проведену реформу у сфері публічних закупівель можна вважати прикладом успішних змін у країні, адже вона дозволила зекономити 1,66 млрд грн. Планується, що у 2016 р., завдяки використанню системи ProZorro, будуть заощаджені близько 5 млрд грн.

Електронна система публічних закупівель ProZorro здобула міжнародне визнання, отримавши міжнародну премію в сфері закупівель (WPA) у номінації «Державний сектор» (Public Sector).

Обмеження свавілля при ухваленні рішень стає також можливим завдяки гармонізації правил і процедур, врегулюванню правил упровадження стандартів безпечності харчових продуктів і технічного регулювання, а також прозорості, а саме вільного доступу до торговельного законодавства, чинних тарифів і необхідної інформації щодо дій та заходів.

Доволі часто уряди посилаються на СОТ як на зовнішнього спостерігача, що обмежує їхні дії, коментуючи на кшталт: «Ми не можемо вдатися до застосування заходу, бо це суперечитиме нашим зобов'язанням у СОТ».

Україна, як член СОТ, дотримується зобов'язань у сфері прозорості згідно з положеннями угод СОТ та тим самим робить внесок в укріплення багатосторонньої торговельної системи СОТ, в якій прозорість торговельної політики країн-членів – одна з основних засад діяльності.

Український центр обробки запитів та нотифікацій, спеціалізується у питаннях забезпечення дотримання принципу прозорості в торговельній політиці України, сприяє ефективній співпраці та оперативному обмінові інформацією і документами з Секретаріатом СОТ та країнами-членами, а також координує діяльність органів державної влади з питань підготування нотифікацій та відповідей на запити щодо чинних норм, запровадження нових правил у сферах, пов'язаних з торгівлею.

Центр має доступ до офіційних повідомлень (нотифікацій) країн-членів СОТ щодо фактичних і запланованих змін у їхніх торговельних режимах, а також у нормативно-правовому регулюванні в таких сферах, як стандарти, технічні регламенти, процедури оцінювання відповідності, застосування санітарних і фітосанітарних заходів, митні процедури, ліцензування імпорту, антидемпінгове регулювання, застосування захисних заходів, торговельні аспекти права інтелектуальної власності.

Діяльність центру обробки запитів та нотифікацій насамперед має на меті:

- забезпечити активну участь України в системі нотифікацій;
- сприяти інтеграції українських підприємств у світову економіку шляхом моніторингу заходів інших країн СОТ.

Участь України в системі нотифікацій має практичну цінність, бо відкриває для українських підприємств доступ до інформації щодо майбутніх змін у торговельних режимах інших країн. Система нотифікацій дозволяє підтримувати постійне спілкування між торговими партнерами. Вона надає країнам СОТ можливість висловити коментарі щодо проектів законів чи інших нормативних актів, запланованих країнами-членами, перш ніж вони будуть ухвалені, або започаткувати обговорення з уповноваженими органами відповідних країн можливості внесення в них поправок.

Для отримання додаткової інформації з питань нотифікацій та надання коментарів, будь ласка, звертайтеся до Департаменту доступу до ринків та взаємодії з СОТ Міністерства економічного розвитку і торгівлі.

Контактні дані:

тел.: +38 044 596-68-39

e-mail: ep@me.gov.ua

ПОСИЛЕННЯ ПЕРЕГОВОРНОЇ СПРОМОЖНОСТІ

За допомогою узгоджених правил, механізму ухвалення рішень шляхом консенсусу та створення коаліції, СОТ надає навіть найменшим країнам можливість вести переговори на рівних.

Геополітика СОТ розвивається. Більшість країн-членів СОТ – це країни, що розвиваються, або найменш розвинені країни. Країни, що розвиваються, беруть активну участь у засіданнях рад і комітетів СОТ. Вони об'єднуються і створюють чимало коаліцій/груп, щоб підвищити рівень своєї переговорної спроможності. Такі групи можуть складатись або лише з країн, що розвиваються, або бути змішаними і працювати на стику питань важливих як для розвинених країн, так і для країн, що розвиваються. Отже, СОТ надає можливість країнам-членам, об'єднавшись у групи, представляти спільні проблеми та захищати спільні інтереси єдиним «фронтом».

Наприклад, Україна є членом RAM - група країн-членів СОТ, що приєдналися відповідно до статті VII Марракеської угоди вже після 1995 р., тобто після того, як Угода про створення СОТ вступила в силу. Такі країни змушені були взяти на себе одночасно всі, а інколи і додаткові, зобов'язання порівняно з країнами, що поступово приєднувались до угод СОТ. Саме для цього була придумана система RAM, що покликана надати можливість таким державам впевненіше відстоювати власну позицію. Україна, як країна-учасник групи RAM, має вагомий голос у ході переговорів в рамках внесення змін до угод чи процедур, зменшення тарифів та при обговоренні нових зобов'язань.

До середини 1990-х років «Четвірка» – США, ЄС, Японія та Канада були найбільшими трейдерами. Вони вважалися державами, що сприяли досягненню консенсусу. Проте сьогодні для зрушення будь-якої справи з мертвої точки, мають спільно працювати принаймні деякі з найбільших країн з економікою, що швидко розвивається, та представники різноманітних коаліцій, зокрема найменш розвинених країн. Інакше не було б особливого сенсу у «багатосторонній» торговельній системі СОТ.

Правила є результатом проведення переговорів і досягнення консенсусу при ухваленні рішень, що згодом були ратифіковані урядами країн-членів. Наприклад, переговори в рамках Уругвайського раунду (1986–94 рр.), у результаті яких і засновано СОТ, були вдалі лише тому, що всім членам вдалося «домовитися». Так, розвинені країни пішли на поступки і погодилися провести реформу торгівлі текстилем та сільськогосподарською продукцією, так як ці питання були важливі для країн, що розвиваються.

Саме така практика **ухвалення рішень шляхом консенсусу** і є одним з ключових елементів врахування інтересів всіх країн-членів СОТ. Кожна країна повинна бути впевнена у своєму рішенні та позиції. Компроміс є ключовою умовою: пропозиції мають бути допрацьовані до стану їх розуміння будь-ким або, точніше, до моменту забезпечення того, що не буде будь-яких претен-

зій до них. Консенсус у СОТ означає, що нема зауважень і немає країни-члена, яка б виступала проти ухвалення рішення.

Інший приклад – **механізм урегулювання суперечок**. Без нього невеликі країни були б безсилі діяти проти своїх розвиненіших торговельних партнерів. За останні роки країни, що розвиваються, подали позови принаймні у половині всіх правових спорів як проти розвинених країн, так і проти країн, що розвиваються.

«...Україна цілковито підтримує механізм удосконалення правил міжнародної торгівлі, внесений до пакету модальностей Дохійського раунду розвитку. Наш внесок спрямований насамперед на отримання практичних результатів шляхом впровадження креативних рішень. Маємо визначити та зміцнити позитивний вплив торгівлі не лише на економіку загалом, але й на економіки всіх країн, що розвиваються.

Ми б хотіли бачити більший прогрес з багатьох цих питань. Зокрема, вже зараз можна забезпечити впровадження фундаментального принципу експортної конкуренції в сільському господарстві, що повинен передбачати скорочення і скасування “всіх форм експортних субсидій і всіх експортних заходів, які мають еквівалентний ефект”. Україна послідовно дотримується цієї позиції.

Відповідно, ми закликаємо членів продемонструвати гнучкість в інтересах зміцнення багатосторонньої торговельної системи та знаходження консенсусу щодо рішення про експортну конкуренцію.»

**Наталія Микольська,
заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі –
Торговий представник України, промова на 10-тій міністерській
конференції СОТ у Найробі, Кенія, грудень 2015 року.**

Погоджені правила. Усі країни – великі чи малі, слабкі чи сильні – повинні дотримуватися однакових правил. Гнучкий підхід – лише засіб дозволити країнам, що розвиваються, і найменш розвиненим країнам у майбутньому грати за правилами.

Хоча з кожним роком країни, що розвиваються, і стають набагато активнішими за всіма напрямками роботи СОТ (наприклад, саме вони зробили все можливе, щоб важливі для них питання, такі як «розвиток» та експортні субсидії у секторі сільського господарства, стали ключовими на Дохійському

раунді переговорів), часто вони все ж потребують допомоги задля впровадження певних заходів і дотримання узгоджених правил.

Так, усі угоди СОТ містять спеціальні положення, які надають країнам, що розвиваються, та найменш розвиненим країнам можливість користуватися спеціальним режимом, а у разі найбільш розвинених країн ще й певними преференціями або виключеннями. Такий «спеціальний» режим зазвичай передбачає подовження строків, що надаються на впровадження угод та/або певних зобов'язань, а також охоплює заходи, спрямовані на розширення торговельних можливостей, розбудову інфраструктури з метою забезпечення роботи СОТ, розв'язання суперечок і запровадження технічних стандартів.

У листопаді 2015 р. Україна ратифікувала Угоду СОТ про спрощення процедур торгівлі (TFA – WTO Trade Facilitation Agreement). Приєднання України до неї передбачає спрощення митних процедур шляхом прискорення процедури митного оформлення товарів, зменшення цін на таке оформлення, впровадження системи “єдиного вікна”, впровадження процедури прискореного відправлення товарів, підвищення прозорості дій відповідних державних органів тощо.

Усі зазначені заходи, своєю чергою, будуть сприяти зростанню ВВП та доходів держави, залученню іноземних інвестицій, полегшенню діяльності малого та середнього бізнесу, зростанню транзиту та, отже, збільшенню торгівлі загалом.

На впровадження Угоди країни, що розвиваються, отримують технічну і фінансову допомогу від міжнародних організацій та країн-партнерів. Так, Україна залучатиме технічну допомогу для реалізації положень Угоди, віднесених до категорії «С».

Урешті-решт, хоча СОТ не є агенцією з надання допомоги, вона відіграє роль форуму та координаційного центру з надання інформації про наявну допомогу на цілі розвитку торгівлі.

“Допомога в інтересах розвитку торгівлі” (Aid for Trade).² Країнам, що розвиваються, необхідне не одне з двох: допомога чи торгівля, а два одразу.

² У 2005 р. на міністерській конференції СОТ у Гонконгу було ухвалене рішення про ініціативу «Допомога в інтересах розвитку торгівлі» (Aid for Trade), спрямовану на покращення спроможності країни скористатися перевагами, що створюються в результаті лібералізації міжнародної торгівлі, в тому числі за рахунок розбудови необхідної інфраструктури.

Система СОР не гарантує зростання торговельних потоків, проте створює необхідні для цього можливості. Через те що деякі країни мають кращі стартові позиції за інші, це дає їм змогу скористатися такими можливостями. Проте відсутність адекватної фізичної, інституційної та правової інфраструктури, можуть знівелювати переваги відкритішої торгівлі. Тому деякі країни все ж потребують допомоги. У таких випадках використовуються різноманітні інструменти, спрямовані на підвищення спроможності країн, що розвиваються, ефективніше брати участь у глобальному ринку, серед них, зокрема, й «Aid for Trade».

СОР координує програму «Aid for Trade», і регулярно об'єднує донорів, агентства з питань розвитку, уряди країн – одержувачів та приватний сектор для того, щоб зрозуміти, яка допомога надається, і в якій є потреба, стимулюючи так розвиток і належне розроблення проектів.

Як країни-донори, так і країни-реципієнти стають активними учасниками програм допомоги. Країни-донори виділяють у середньому 40 млрд дол. на рік за програмами розвитку торгівлі, тоді як країни-реципієнти вміло визначають конкретні сфери, що потребують допомоги, та виділяють розвиток торгівлі як необхідний елемент у їхніх стратегіях.

Окрім цього, в рамках СОР існує декілька програм надання технічної допомоги та підтримки.

СОР активно **проводить тренінги** для офіційних представників країн, що розвиваються, так, щоб вони могли працювати ефективніше на місцях. Такі тренінги також проводяться з питань ефективного ведення переговорів відповідно до правил. Щороку СОР організовує близько 100 семінарів, тренінгів та інших заходів для державних службовців. Також СОР запрошує представників країн-членів пройти курс з торговельної політики у Женеві, Швейцарія.

Правові консультації надає Дорадчий центр з питань права СОР (ACWL – www.acwl.ch). Центр надає недорогі правові консультації та проводить тренінги щодо законодавства СОР для країн, що розвиваються. Центр пропонує таким країнам підтримку у врегулюванні суперечок, що виникають в рамках участі в СОР, за доступними для них цінами. Центр надає можливість цим країнам повністю зрозуміти свої права та зобов'язання, відповідно до законодавства СОР, а також мати паритет при захисті своїх інтересів під час урегулювання суперечок в СОР.

Освітня програма СОР (WTO Chairs Programme) допомагає навчальним закладам у країнах, що розвиваються, підвищити рівень знань про торгівлю та зробити внесок у розбудову торговельної політики.

Покращення комунікацій. Завдяки СОТ у понад ста торговельних міністерствах і регіональних організаціях у столицях країн, що розвиваються, та найменш розвинених країн засновано довідкові центри. Таким центрам надано комп'ютери та доступ до інтернету задля забезпечення можливості державних службовців відстежувати події та заходи, що відбуваються в головному офісі СОТ у Женеві за допомогою онлайнного доступу до величезної бази даних офіційної документації та інших матеріалів СОТ. Також ведеться робота з метою надання допомоги країнами, які не мають постійних представництв у Женеві.

У 2015 р. представники Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (МЕРТ) взяла участь у Нараді з розвитку компетенцій для спостерігачів Угоди СОТ про державні закупівлі; Тренінгу СОТ та ВОІВ для політиків з питань права інтелектуальної власності, а також у Семінарі СОТ з державних закупівель. Окрім цього, у 2015 р. представники МЕРТ взяли участь у Поглибленому курсі з питань торговельної політики; Семінарі з питань впливу нетарифних бар'єрів на торгівлю в галузі ІТ; Семінарі з питань торгівлі послугами; Курсі з регіональних торговельних угод; та Тематичному курсі СОТ з питань прозорості.

У 2016 р. представники МЕРТ взяли участь у Семінарі СОТ з регіональних торговельних угод; Поглибленому практичному курсі СОТ з питань проведення торговельних переговорів; Семінарі СОТ зі стандартів, регламентів та здоров'я; Поглибленому семінарі з питань підготування нотифікацій стосовно сільського господарства для представників країн – членів СОТ; а також у Поглиблених курсах з питань торговельної політики та зі спрощення процедур торгівлі. У липні 2016 р. представники МЕРТ взяли участь у першому Семінарі СОТ зі стандартів, регламентів та здоров'я та Семінарі щодо Угоди про сільське господарство та переговорів у галузі сільського господарства; а у вересні представник від України взяв участь у Поглибленому курсі з торгівлі послугами. У листопаді 2016 р. представники МЕРТ взяли участь у Семінарі з питань прозорості Угоди ТБТ та Семінарі щодо Угоди про спрощення процедур торгівлі.

Також відповідні семінари та інші заходи, спрямовані на розвиток компетенцій у сфері права СОТ, організуються проектами технічної підтримки.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Звинувачення, яке можна доволі часто почути, полягає в тому, що розвиток торгівлі – мета СОТ, якої досягають, не зважаючи на захист довкілля та охорону здоров'я.

Насправді це зовсім не так.

Торгівля – це не більш ніж засіб досягнення кінцевих цілей. Торгівля ніколи не була самоціллю СОТ, а тим паче важливішою за захист навколишнього середовища чи підвищення рівня життя. За допомогою торгівлі система СОТ намагається, з одного боку, забезпечити населення речами, яких воно насправді потребує, – чистим і безпечним довкіллям, а з другого – запобігти використанню протекціоністських заходів країнами – членами СОТ, що виправдовують свої дії потребою забезпечувати захист довкілля та охорону здоров'я.

СОТ передбачає винятки для заходів, які, можливо, і обмежують торгівлю, проте вводяться для захисту довкілля і охорони здоров'я. Практика врегулювання суперечок підтверджує, що угоди СОТ надають пріоритет здоров'ю і безпеці у питаннях торгівлі, як, наприклад, випадок щодо залишення чинною заборони на імпорт продукції з азбесту (ЕС – Asbestos).

У справі, що стосувалася імпорту креветок і захисту морських черепах (US – Shrimp), апеляційний орган СОТ наголосив на тому, що члени СОТ «можуть, повинні та застосовують заходи» для захисту видів, яким загрожує небезпека, та для захисту навколишнього природного середовища іншими методами.

«Сторони цієї Угоди [визнають], що їхні відносини в галузі торгівлі та економічного підприємництва повинні бути спрямовані на підвищення рівня життя, забезпечення повної зайнятості й значного та постійного зростання реального доходу й ефективного попиту, а також розширення виробництва товарів та послуг і торгівлі ними з урахуванням оптимального використання світових ресурсів відповідно до цілей сталого розвитку, прагнення захистити й зберегти навколишнє середовище та поліпшити засоби для досягнення цього в такий спосіб, який сумісний з їхніми відповідними потребами та інтересами на різних рівнях економічного розвитку.»

**Преамбула до Угоди
про заснування СОТ**

Важливість питання захисту довкілля та охорони здоров'я прописана в угодах СОТ. Марракеська угода про заснування СОТ, серед інших цілей організації, передбачає оптимальне використання світових ресурсів, сталий розвиток і захист навколишнього середовища. Таке твердження також підтверджується низкою норм, що містяться в різних угодах СОТ. Такі положення закріплені, як у загальних правилах СОТ, так і в спеціальних угодах про стандартизацію продукції, безпечність харчових продуктів, захист прав інтелектуальної власності тощо.

Питання безпечності харчових продуктів, здоров'я тварин і рослин регулює Угода про застосування санітарних і фітосанітарних заходів, яка координує дії уряду, зокрема щодо питань запобігання потраплянню у харчові продукти забруднювачів і поширення хвороб, а та-

кож щодо способів досягнення належного захисту без використання протекціоністських заходів.

Інший аспект стосується технічних бар'єрів у торгівлі та таких питань, як маркування харчових продуктів і стандартів безпечності продукції. Тоді як комплекс питань щодо безпеки харчових продуктів у ширшому контексті регулює Угода про сільське господарство.

Угода СОТ про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS – Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) забезпечує дотримання балансу: при охороні здоров'я забезпечується захист прав винахідників на визначений період з метою заохочення дослідження нових та ефективніших підходів, але також надає урядам можливість маневрувати таким чином, щоб відповідні режими були доступні. Розроблення нових медикаментів і надання урядам певної гнучкості разом сприяють покращенню стану здоров'я.

Чинна Угода ТРІПС дозволяє виробництво продукції, зокрема й генеричних лікарських засобів, на умовах примусового ліцензування – з дозволу уряду на виробництво запатентованої продукції без дозволу власника патенту – “переважно для забезпечення внутрішнього ринку Члена, який дозволив таке використання”. Відповідні положення передбачено у пункті “f” статті 31 Угоди ТРІПС.

Думки розходяться щодо того, який саме підхід до забезпечення балансу правильний. Поточна угода щодо досягнення консенсусу (включно із зміною правил у 2003-му році) є результатом досягнення компромісу усіх сторін. Тим часом СОТ, Всесвітня організація інтелектуальної власності та Всесвітня організація охорони здоров'я співпрацюють у цілях покращення наших знань щодо патентування та для одночасного підвищення ефективності сукупної дії інших політик в інтересах охорони здоров'я.

У 2011 році на розв'язання цих питань і з метою внесення до Угоди ТРІПС додаткових положень щодо гнучких механізмів примусового ліцензування, які зможуть використовувати члени СОТ, у тому числі й Україна, для виробництва та експорту фармацевтичної продукції, забезпечивши її доступність для споживачів, ухвалено Протокол про внесення змін до Угоди ТРІПС.³

---

³ У лютому 2016 року Верховна Рада України ухвалила розроблений МЕРТ та внесений Президентом України проект Закону України “Про прийняття Протоколу про внесення змін до Угоди ТРІПС”. Протокол набере чинності для країн – членів СОТ, що його прийняли, після прийняття двома третинами членів, а після цього – і для кожного іншого члена після прийняття ним.

Передбачене Протоколом внесення змін до Угоди ТРІПС (доповнення її статтею 31bis, додатком і доповненням до додатку) закріплює правову підставу для використання членами СОР можливості вести експорт фармацевтичної продукції, виготовленої за примусовою ліцензією, до країн, які або взагалі не мають власних потужностей для їх виробництва, або у фармацевтичному секторі яких наявних виробничих потужностей недосить для задоволення власних потреб охорони здоров'я (наприклад, у разі надзвичайної ситуації в країні або інших обставин крайньої необхідності, якими можуть бути епідемії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу, малярії та інших соціально-небезпечних хвороб).

Реалізація положень Протоколу про внесення змін до Угоди ТРІПС дозволить Україні:

- використовувати механізм примусового ліцензування для виробництва та експорту фармацевтичної продукції членами СОР;
- забезпечити доступність фармацевтичної продукції у країнах з недостатніми потужностями у фармацевтичному секторі;
- посилити співробітництво у фармацевтичній сфері та налагодити обмін сучасними технологіями з іншими членами СОР;
- збільшити потенціал фармацевтичного сектору.

ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ДОТРИМАННЯ УЗГОДЖЕНИХ ПРАВИЛ ДЛЯ БЕЗПЕРЕШКОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Результати переговорів та висновки, зроблені у спорах, часто попадають на перші шпальти газет. Проте чимало роботи для забезпечення плавного перебігу торгівлі ведеться в СОТ та залишається поза пресою.

Домовленості СОТ важливі та мають багато цілей. Зокрема, домовленості – це правила, що мають на меті доставити безпечні харчові продукти, надати широкий асортимент одягу та запропонувати телефонні послуги для зв'язку з друзями та родиною, а також забезпечити ефективні ліки за доступними цінами. Угоди СОТ можуть навіть сприяти у насолодженні подорожами або розвагами всередині країн, коли правила впроваджені ефективно – прийняті та промоніторені.

Серед іншого, уряди країн – членів СОТ погодилися:

- знижувати торговельні бар'єри;
- знижувати рівень бюрократії на митниці та в торгівлі;
- обмежувати імпорт товарів задля охорони здоров'я та безпеки навколишнього середовища, лише базуючись на реальних фактах, і не використовувати такі виключення для ведення нечесної торговельної політики;
- обмежити субсидії на сільськогосподарську продукцію;
- відкрити доступ до ринків послуг;
- захищати права інтелектуальної власності.

СОТ дозволяє країнам відстежувати дотримання узгоджених правил іншими країнами – членами СОТ. Зокрема, країни часто цікавляться, як було впроваджене те, чи інше зобов'язання іншою країною ще і для того, щоб перейняти досвід і вчитись одна в одній.

Щоденна робота в рамках СОТ технічна. Така робота передбачає обмін та поширення інформації стосовно питань, які охоплюються регулюванням СОТ, від «антидемпінгових» розслідувань до маркування, де міститься інформація про харчові інгредієнти, від закону про захист прав інтелектуальної власності до заходів боротьби з пташиним грипом. СОТ також надає можливість країнам коментувати дії та заходи інших членів, а іноді й впливати на остаточні результати їхнього впровадження.

Протягом перших 16 років існування СОТ уряди розіслали понад 10 тисяч нотифікацій тільки на основі їхніх нормативно-правових актів про безпеку харчових продуктів, охорону здоров'я тварин і рослин, де містилася дуже детальна, дуже технічна і дуже важлива інформація для спеціалістів, ґрунтовна для ведення торгівлі та охорони здоров'я.

Задля підвищення ефективності розв'язання питань світового значення та налагодження ефективного регулювання СОТ тісно співпрацює з іншими міжнародними організаціями. Приблизно 140 міжурядових організацій є

спостерігачами при комітетах та радах СОТ. З іншого боку, СОТ – офіційний спостерігач при декількох організаціях та агентствах. Зокрема, Секретаріат СОТ співпрацює майже з 200 з них за такими напрямками, як статистика, дослідження, визначення стандартів, технічна допомога та тренінги.

Коли СОТ злагоджено працює і країни дотримуються узгоджених правил, тоді торгівля ведеться без перешкод, і саме це доводить ефективність створеної системи.

Контактні дані

в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України

Наталія МИКОЛЬСЬКА,

заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі –
Торговий представник України:

тел.: +38 044 200 45 21

e-mail: pr4@me.gov.ua

Департамент доступу до ринків та взаємодії з СОТ:

тел.: +38 044 596-68-39

e-mail: er@me.gov.ua

Департамент торговельного захисту:

тел.: +38 044 596 67 43

e-mail: tradedefence@me.gov.ua

Офіс з просування експорту:

тел.: +38 044 200 55 38

e-mail: exportcouncil@me.gov.ua

Офіційний веб-сайт – <http://me.gov.ua>